

MAGYAR HIRLAP.

Szerkesztői iroda van: Ország-ut, 6. sz. a. (Kunewalderház) 2-ik emeletben.

Előfizethető — helyben a lap kiadó hivatalában, Lukács László könyvnyomdájában Ország-ut Kunewalderházban, vagy szerkesztőségben, vidéken minden cs. kir. postahivatalnál. — Az előfizetést tartalmazó levelek bérmentesítendők.

Megjelenik a lap, hétfőtől a főbb ünnepek után napot kivéve, mindennap. Előfizetési díj: Vidéken fél évre 10 frt; évente 20 frt; Helyben, fél évre 8 frt; évente 16 frt. — A hirdetések ötször hosszabban tartanak egyszeri beiktatásért 6 kr., többszöri beiktatásért pedig 4 kr. számítanak.

Előfizetési fölhívás.

MAGYAR HIRLAP

October — Decembri folyamára.

Előfizetési ára a lapnak october-decembri évnegyedre:

Vidéken: 5 pfrt 20 kr. Helyben: 4 pft.

Előfizethetni vidéken minden cs. kir. postahivatalnál, helyben a kiadó, vagy a szerkesztői hivatalban. Az előfizetést tartalmazó levelek bérmentesítendők.

Az előfizetéseknek october elejéig pontos beküldését tisztelettel kérjük.

Triest, oct. 7.

Istria és a triesti városterület minden közsegi és helysegi, melyeket Ő Felsőége ma legmagasb utjában Fiumétől Pordenoneig érintett, versenyeztek a szerett Fejedelem ünnepies és szíves fogadásában. Az országhatáron, a járási határokon, Lippa, Castelnova, Matteredia, Basovizza, Opicina és Prosecco helységekben diadalos fogadták a királyi katonaságot. A járási határokon, Lippa, Castelnova, Matteredia, Basovizza, Opicina és Prosecco helységekben diadalos fogadták a királyi katonaságot. A járási határokon, Lippa, Castelnova, Matteredia, Basovizza, Opicina és Prosecco helységekben diadalos fogadták a királyi katonaságot.

Pest, october 9.

u. n. (Külsőügyi ügyek.) II. „Valóságos egyenlőség“ ez azon szép és magasztos jelölés, mely alatt vivni és győzni indul a hona s egyháza szerelmétől lángoló irlandi r. k. papság és nép. Ez azon Labarum, mely a leghevesebb küzdelemben erős védpaizs gyanánt óvandja meg a híveket. In hoc signo vinces. Mert valóban, ha

van elv, ha van érdek, melynek győzelmét Irlandban örömmel néznék a continens országai, a vallásos egyenlőség elve s érdeke az; mert csak ennek diadala után lehet remélni, hogy csendes, de szopora fejlődésnek indulandnak a sorsverte nép ügyei. De nézzük, miként értelmeztetik s miként alkalmaztatik ez egyenlőség. Első tekintetre könnyen úgy látszanék, mintha az illető egyház nem kívánna s nem is kívánhatna egyebet annál, hogy egyházi dolgait ez egyház látható fejének igazgatása alatt önállólag rendezze s igazgassa, hogy tanainak hirdetésében senki által ne gátoltassék, hogy hívei irányában ép oly méltánylattal legyenek az ország törvényei s kormányja, mint a „Magas Egyház“ irányában. E három kívánat teljesítése, ugy hiszünk, tökéletesen biztosítaná a vallás szabad gyakorlatát vagyis az egyházi szabadságot. De egyenlőségről e stadiumban, ha az angol egyház állapotát veszzük zsinórmértékül, szó sem lehetne még. Oly államban, hol a status által anyagilag fölségelt és a statusi hatalom által pártfogolt és támogatott egyház nem létezik, hanem csak a hitsorsosokra bízatik a vallásos intézetek föntartása, az ily szabadsággal tökéletesen beérnek; de Angliában és Irlandban a gazdagon ellátott, nagy kincsekkel bíró, s az állami hatalom szárnyai alatt fényre vergődött High Church áll a javaitól megfosztott s anyagi segélyben szükülködő r. k. egyházzal szemközt. Ez nem egyenlőség. Ha Irlandban országos javadalmakkal kell bírnia az egyházi intézeteknek (Establishment), a r. k. egyház joggal követeli, hogy ez anyagi segélynek ő is legyen részese, annál inkább, mivel az egész fény, dicsőség és gazdagság hajdan az ő keblében összpontosult. Ime eljutottunk azon határvonalhoz, melyen innen jogos követeléseket emelnek M. Hale és társai; de melyen túl nincs egyéb igaztalanságnál, vakbuzgó elfogultságnál s tehetetlen dühnél. Az ember, a józan s részrehajlatlan ember, megvárna M. Hale irtól és a koalíció tagjaitól, mikép így szóljanak szerencsésb versenytársaikhoz: „Mig ti dúsgazdagon látjátok el magatokat s intézeteiteket, az alatt mi mindenben szükségét szenvedünk; mig nektek több mint elég jut, az alatt mi sz. egyházunk legsürgőbb szüksegeit sem tudjuk fedezni. Ez aránytalanságot ti okoztatok és az állam, ha tetszik, a parlament. Földi és mennyei igazság szerint nekünk osztoznunk kellene e javakban, még pedig hitsorsosaink számához, egyházunk igényeire s szüksegeire aránylag. E cél elérése végett a törvény által meg nem tiltott utakon mindent megkísérteünk magatok, az angol egyház, az állam és parlament irányában, s ez okból szabályoztuk a képviselő megválasztását, ez okból kötöttünk ligát, mely a vallásos egyenjogúság nevével viseli.“ Amde e józan szólásmód helyett, mely előbb vagy utóbb, de minden bizonynyal mely benyomást, s jótékony hatást teendett a közvéleményre s magára a törvényhozásra is, az elkeseredés és méltatlanság zabolátlan kifakadásait hangoztatják a koalíció vezerei s szószólói, nyugt és szidalmakat szórván a versenytárs fejére, s minden kimélet vagy felebaráti elnézés nélkül egyenesen és a legbántalmas modorban kinyilatkoztatván azt, mikép addig nem nyugosznak, mig a család, hazug, kárkötő felekezettel el nem söprik Irland szinéről. Ez, hogy gyöngéden szóljunk, nem viszonzosság és nem osztó igazság. De hagyján, mig az ügy a polemia terén mozog s csak szószólói vagy írói indignationnak szolgál tárgyaul.

Hanem ha a nép alsóbb osztályait látjuk fölzaklatva, a társalmi együttélést megmérgeve általában, ha a szép jelszó alatt oly jelenetek készíttetnek elő, mint a sixmilesbridgei esemény s egyéb kicsapongások, melyeknek rajzolását szándékosan kerüljük; ha e keserű harcok közepett az irlandi nép kivándorlása Amerikába és Ausztráliába — az u. n. szomorú Exodus — nem csökken, hanem szemlátomást növekedik, ha következőleg maga a nép érezni kénytelen, mikép ez uton még kevesebbé boldogul, mikép e túlbuzgóság ismét egy új csapás Irlandra, s csak arra látszik irányozva lenni, hogy ezek meg ezek aggodalomteljesen s gondoktól zaklatva hátat fordítsanak szép honuknak: akkor nem nehéz átlátni, mily gyümölcsöket termend az agitatio e szerencsétlen neme, és hogy jobb vala az időtől elvárni azt, mit az erőszak csak az ország romlásával, vagy hihetőleg ezzel nem képes kieszközölni. A viszonyokat valódi szinükben kell tekintenünk, nem pedig oly szinben, minőben azokat látni óhajtanók. Az angol közvélemény még távol van azon kívánatos hajlamtól, miszerint kinekinek megadja a magáét. Az angol nép továbbá sok évi tapasztalásból tudja, mikép a fenyegetődzésektől — ha Irlandból jönnek — nincs oka tartani. E tudomás nem használ és nem árt. Amde sajnos módon ártat azon indignatio, mely az angol nép közt fejlődni s terjedni kezd azon haragra-lobbant s boszúvágyó declamatorok ellenében, kik csillapítás helyett szitják a tüzet, mely ama szerencsétlen szigetet emészti. Anglia most engedélyekre kevésbé hajlandó, mint az agitatio előtt volt.

Levelezések.

London, october 3.

A liberalpárt azzal vádoltatván, hogy a koronának s az ország protestans institúcióinak ellensége, hogy az alkotmány ellen törő s általában demokrata, lord Russell, a whigfőnök, perthi beszédében felfejtje a vádászó való értelmét s kijelölje a határokat s módot, meddig s miként kell a demos barátjának lenni. A kormánypárt pedig azzal vádoltatván, hogy nincsenek elvei, Henley, kabinetminister, jelesen kereskedelmi ügyfőnök, egy hosszú beszédet mondott kormány nevében a banbury conservatív lakomán, mely beszédében egy csomó elvet hozott elő a multból annak bebizonyítására, hogy a torykormányoknak vannak elvei. Elmondá, hogy a torypárt ellene volt a 20 év előtt keresztült vitt reformbillnek, mely a lordok házát is 40—50 új peer-rel árasztá el; ellene volt továbbá az egyházi javak secularizálásának, a vallásos nevelés világiak általi kezelésének, végre az 1846-ban Peel által megállapított kereskedelmi politikának. Mindez, csekély módosítás mellett (például hogy az 1832-ki reformbillnek nem az egész tory párt volt ellene, sőt a jelen kormányfőnök is lord Derby, Canninghez hajlott s később lord Greyvel szövott) áll és igaz; de a kérdés, mik a kormányjának jelen elvei? mi jelen politikája? megoldatlanul hagyja, mint eddig volt. Igaz ugyan, hogy szószólók: „ez elvek nem kötvék időhöz, nem kormányok változtathoz“ s így következtetés útján, a torypárt ma is ellene van a parlament reformnak, mint volt 1832-ben a reformbillnek; ma is barátja a protestans egyház uralmának a katolikus Irlandban; ma is barátja a papság tulsulyának a nevelés s az egyházi ügyek kezelésében, mely papi tulsuly az anglican egyháznak egye-

nesen célja s alapeszméjébe ütökzik. De ha eként ki is találtuk a torypártnak elveit, még mindig nem tudjuk a torykormánynak elveit s követendó politikáját, főleg a kérdések kérdése, a protectio tárgyában. S mig e kérdés megfejte nincs, nincs megalapítva a jog, melynélfogva a torypárt kormányt foglalt. Mert mindaddig, mig egyenesen el nem ismeri a szabadkereskedés elvét, mely a nagy többség elve parlamentben ugy mint azonkivül: a kormányhatalmat nem alkotmányos jog alapján bírja. S ez az oka, hogy elveket kíván hallani a jelen kormánytól az ország s a parliamenti ellenzék. S ez országos kívánatnak a Derbyministerium nem felel meg csak azért, mert meg nem felelhet. Ha protectio mellett nyilatkozik, bukását mondá ki; ha szabadkereskedésnek hódol, önpártját szakítja ketté, megszegi az országnak tett ígéreiteit, s megtagadja multját, melyben Peelt üldözé, csak azért, mert kereskedelmi politikájában elhagyta pártíveit, hogy az országnak szolgálhasson. Nincs is ezért közlebbi érdeke a Derbyministeriumnak mint hallgatás és rejtélyesség; s ha még is mult kedden fennebbi tagját, Henleyt, megszólaltatá, ezt csak azért tevé, mert mint a kereskedelmi ügyfőnök ur maga bevallá: „az ország egyik végtől a másikig viszhagalló a vad: nincs elve a jelen kormányának.“ — S hogy csak is szüksegek engedett, s koránsem volt szünete szünetek magát Henley beszédében politikája iránt kimagyaráztatni, kétségtelen a szónoknak következő, a „protectio“ról elmondott igen kétes szavaiból: „A multban ekként szoltunk: nem látjuk okát annak, hogy véleményünket változtassuk, s ezért befogjuk előbb várni hatását az eddigi kereskedelmi politikán változtatott rendszabályoknak, mielőbb ahoz beleegyezésünkkel járulnánk. Ma is azt mondom: várjatok, s ne siessetek az itélettel s ha talán súlyos is a teher mely nyom, ne ámsítatok magatokat a hittel, hogy e kérdés más uton fog megoldatni, mint azon, melyen nem egyedül titeket, de az egész közönséget, a népket nagy tömegét s a többséget érinti.“ — Beszédje folytán továbbá elismeré a szónok, hogy 1846 óta az országos érdek sok tekintetben javult, sőt a földmívelési s hajókázási érdeken ütött sebek is enyhültek nagy néptömegeknek — mint ő hiszi — kivándorlása által Ausztráliába, mi által a munkának honn tere nyit s az elszállítás annyira elfoglalá az angol hajókat, hogy idegen gőz s vitorlaerő vétetett igénybe; de ha mind ezeket elismeri, s nem tagadja, hogy az 1846-iki politika óta nem csak az országos, de különösen a földmívelési s kereskedelmi érdek is javult, vagy ez utóbbi legalább nem szenvedett; az 1846-ki politikának hasznos voltát következtetni, nem meri azt nyilman elfogadhatónak vallani, de beszédét e reményt adó s reményt tagadó szavakkal végzé: „nem szabad felednünk, hogy ha ez ország nagy része jólétben részesül, az reánk földmívelőkre is visszaharmlik, s hogy honfitársaink jobb sorsa nem teszi a miénket gonoszabbá.“ — E beszédből a szabadkereskedelmiek keveset okosodtak, mig a védvámipárt is csak sovány biztatást nyert, mert ezt a lakoma egy protectionista vendégének következő pohárköszöntése kétségtelemmel teszi: „A legnagyobb figyelemmel hallgatám végig Henley ur beszédjét, de, megvallom, szerettem volna kissé jobban belepillantani, azon (Disraeliként) fényes valamibe, mi számunkra a jövőben csillámlik.“ — A szónok ur e szerint

TÁRCZA.

Egy grisette.

Novella.

Dobsa Lajostól.

(Folytatás.)

A ki sétaközben egy nagy kigyóra lép. Kinek orra előtt a menyő lecsattan, — így rezzen meg. Így kapja el fejét. Élénken fordult vissza. Sorba legelt minden arezot. Engem észre sem vett, s mint utóbb megvallá, azt hitte, álmódott. A briliáns hősly fagyaltért esengett. „Nem hallod? Izidor! Ő nagysága fagyaltot parancsol!“ Izidor szolgálati készséggel ugrik föl. Midőn a kívánt adaggal kezében a legsűrűbb tömegben léptetett keresztül, susogtam másodsor az előbbi nevet. Döbbenve állott meg. Kezéből kihullott a táca. „Ah, beh vigyázatlan!“ feddözék a briliáns jegyes. „Borzasztó ügyetlen!“ mormogá nagybátyja. Izidor egyiket sem hallá. Homlokára verejték cseppek gyűltek.

„Rettentő a hőség!“ szolt magát legyezve. E másodsori sugás által annyira meg lön zavarodva, hogy elfeledett mentséget hazudni. Elfeledé a pörül járt fagyaltot más adaggal pótolni akarni. Imént mondam, Izidor arczán, mig a dalt hallgatta, addig volt csak költői kinyomat? — Vissza kell vonnom! — E percztől komolylyá, szórakozottá lön. Ábrándos volt, ha jegyesével beszélt, ábrándos, ha más nőre tekintett, ábrándos, midőn a tereből lekiérték őket. Ábrándos az utcán, és akkor pedig már — nem muzsikáltak. Minél ziláltabb kedélylyel távozott ő, annál vidorabban léptem ágyamba én. — — — Mi kellemetlent képzelni csak lehet, mind azt magán hordozta a nagybátyja háza. Kert köfala hegyes szegekkel volt beültetve, miért? hogy egypár körtefát megoltalmazzanak. Maga az épület komor. Szabásában feszes mint gazdája. Reggel Izidort keresve, egy nagy csapattalval ötször kellett kopogtatnom, mig beeresztettek. Mord képi inas s fogát csattogató lánczra fűzött nagy kutya fogadott. Mindez roszul hatott rá. „Izidor!“ „Ott ez alsó házban!“ felelt az inas, közben

az udvar hátulsó részét elfoglaló osztályt jelölve ki. Izidort pongyolájában találtam a kandalló előtt. Szeme gondteljes volt. Arcszíne halványabb mint tegnap. Beléptemkor fölkel. „Nevem Pusztai Ákos! — szoltam magamat bemutatva — Kaptá ön a jegyet?“ — Feledtem mondani, hogy jegyem elküldém s találkozásul kértem tőle ez órát. „Igen! Este! Tegnap! és... folytatá nyomatékka... egyedül annak következtében maradtam honn!“ Hídegen feleltem. „Ki Párisból N***be utaz uram, csupán azért, hogy önrel beszéljen, az, ugy hiszem, ön től ennyit megérdemel!“ „En e találkozásért egy örömet mulasztok!“ „En pedig egy szomorú kötelességet!“ „Vadászaton kellene lennem!“ sipegé alig hallhatólag. „Nekem pedig egy — beteg ágyánál!“ vágtam szavába erősen. Izidor szívében sejtetem ébredt. Hangjátéka ingadozó lett. — Rám szegezte szemeit. „On látogatásának — szolt tapogatódzva — e betegséggel... nincs összefüggése?“

„Vagy igen!“ „Hogyan?“ „Nagyon sok!“ „Mit mond?“ „Engedjen a dologra térnem.“ „Kíváncsi vagyok.“ „Uram! Ily esetben, — föltevén, hogy kinek érdekében jövök, volna ez egyén más, — most kíváncsiságával önt vérg kioznom! — Anonban meg kell gondolnom, hogy azon szegény teremtés szenvedni tud, de neheztelni nem! hogy elhagyatva, a mint van, Izidorra magasztosult szeretettel gondol s halálos ágyán is, tört szívében, önnek egészen megbocsát!“ „De!... Megbocsát! Nekem?! De... ki-ről van a szó?“ „Kérdezi? Még kérdezi! Valóban nem tudná?! — Vallja meg: sejtí egy kicsint!“ Remegő ajka többször elárulta, hogy beszél-ni akar. Halálsápadtsága kezeskedett, hogy sejt-e világos, mégis mindannyiszor visszanyomta hargját. Miután egy ideig az úszkókat bámulta, kérdőleg nézett rám. „Akarja, hogy ismételjem e nevet, melynek hallására tegnap bálványvá változott? Akarja hát, hogy harmadszor ismételjem e szót, melynek hallására kiejtette a táczát? Legyen! — Az elhagyatott lány neve...“

meg nem felelt hallgatói kívánságának, de azért mégis emberül megfelelő feladatának, mely nem vala más, mint sokat mondani, semmi bizonyost sem mondani. — Atalában a ministerium nehéz állását ez adat is eléggé mutatja.

A „Globe“ tegnapi vezércikkében, melyet Napoleonnak Belgium elleni támadó politikájára vonatkozólag e kérdéssel kezd meg: vajjon má sodszor is belga földön fogják-e Európa csatáját vívni, s kiküzdni? Waterlooján az alkotmányos szabadságnak a katonai despotismus ellenében? — S majd többek közt így folytatja okoskodá- sát: „S nem egyedül Franciaország az, mely fenyegetőzik. Ine a bécsi „Presse“ is figyelmeztet Belgiumot, hogy az európai státusok között legfőbbik; emlékezteti arra, hogy nincs azon államok sorában, melyek létele az 1815-iki szerződésben biztosítottak, hogy független álla- pota csak „engedmény“, s hogy ezért ne tulaj- doníthatson magának az európai politikában előjáró szerepet; ne álljon távol a nagyhatalmak által követelt „rend“ politikájától; ne szenvedjen vég- re földjén oly egyéneket, kik nem nyújtanak biz- tosítást a szomszéd országoknak. — Belgium nem csak egyedül a két ország királyi családjaival es- telenleg rokonsága fűzi, bár e tekintet sem mel- lőzhető; de e viszonynál jóval erősebb kötelékek egyesítik a két nemzetet. Igaz, hogy Belgium nem közönséges állam az 1815-iki szerződésnek, mely azóta nem épen pontosan tartott meg, — Belgium Anglia természetévé, s mindig békesze- rető, alkotmányos jellemű barátságos volt An- glia irányában az ország. Belgium legjobb min- tója a szárazföldön amaz alkotmányos elveknek, melyektől Angliának létele függ; bajai ugyan- azok, melyeket Angliának kellene elviselnie, ugy- szólvá először Angliának, s ha egy másik Wa- terloo szükségessé tétetnék, Anglia nem fogja cserbőn hagyni önmagát, de szövetségét sem.“

Lord Derby megengedé hogy a Wellington halála következtében megüritt oxford-egyetemi kancellárságra kijelöltessék, s így valóságos meg- választatása a sokaktól irigylett állásra, alig két- séges többé.

A tábornagyhi hivatal meghagyásából a Franciaországhoz közeli Wight szigete rögtön legerősebb védelmi állapotba helyzetetnei rendel- tetett. A véderősítések már folyamathoz is in- dultak; Kentből caliberben nagy, számban sok ágyu szállítottatott a szigetre, melynek felszerelése 6,000 font st. jelöltetett ki.

Több angol lapokban közölték egy genuai levél szerint a pápa legközelebb eltávozni akart Porto d'Anziohól Nápolyba, de ezéjében egy véletlenül a helyszínen termett francia hajó ál- tal megghusítottatott, mely „kísérletül“ ajánlottott ő szentsége sétautazásában. IX. Pius, néhány bi- hornoka tanácsából, Napoleonnak azon kívánsága elől akar szabadulni, mely szerint a pápa által akar Parisban császárra koronáztatni. E kívánságát Ro- mában Cotte tábornok, marquis Tourgot s Mr. Rayneral képviselik. Érintés történt ebbeli akaratára a Marseilleben ugyancsak általa tartott beszédben is.

Berlin, oct. 3.

„Közfigyelmet ébreszt itt egy bünvádi e- set, mely ugyan eleinte maga a mi rendőrségünk által, mint újabb ismét kifejtett, szintoly er- nyedetlen mint körültekintő tevékenységének bi- zonyítványa, hozatott a hivatalos sajtó útján a közönség elé; de melyről most az amerikai lapok felvilágosításokat vagy legalább utalásokat ad- nak, melyek Berlin rendőrhivatalnokainak valószí- nűleg eszükbe hozandják a régi latin közmondást: si tacuisses, philosophus mansisses. Régi idők óta tudva volt t. i., hogy a sok hamis kölcsön- pénztári jegyek — egy 1843-ban alkotott papírpénz — melyek Poroszországban forognak, legnagyobb részt Éjszakamerikából s nevezetesen New- Yorkból szállítottak be. A nyár elején pedig egy ez utóbbi városból elindult hajó evezett be a bre- mai kikötőbe; de mielőtt az utasok kiszállhattak

volna, oda jött egy porosz, Berlinből küldött s a bremai senatustól szükséges teljhatalmakkal ellá- tott rendőrbiztos, a hajó fedezetére ment, s az uta- sok utleveleit és podgyászait általános vizsgálat alá vevte s végre dr Heuelt letartóztatá, kinek börtöndjében iszonyu tömege a hamis porosz pénz- nek találtatott, mely nyilván ugyanegy gyárból került ki. A kormány azonnal közlé az eseményt s hosszú dicséretet mondott el a rendőrség ellen- állhatlan, messze kiterjedő karjáról, sőt az egész ténynek mystikus szint ügykezett adni, azt áll- litván, hogy e szerencsés fogás nem a kedvező véletlennek köszönhető, miután itt már sokkal azelőtt értesítve voltak arról, hogy mely személy s melyik hajón szállítandja át a new-yorki hamis pénzkészítők legújabb ipartermékét. A közönség örült hivatálnokai eberségének, mely megmenté az érvénytelen pénzek ismételt ártától, a rend- őrség amaz előrelátása felett azonban mosolygott és elfeledé az egész ügyet. Hisz igen természe- tes volt, hogy az északi tengeri kikötőkbe be- evező, New-Yorkból jövő hajók porosz részről nagy ellenőrködés alatt tartatnak, hisz a hamis pénz szülőhelye már régen nem volt titok. Ha ellenben rendőrségünk adatolását egészen el a- kartuk volna hinni, ugy az előrelátás e fokát mégis csak ugya magyarázhatandónk, hogy agents-pro- vocateurs-ök működtek — oly emberfaj, mely ugyan Franciaországban a becsületesek közé so- rozódik, de nálunk hál isten még nem tartatik egy rendezett kormány mellőzhetlen eszközeinek.

Fájdalom azonban most bebizonnyítják nekünk az amerikai lapok, hogy kormányunk nem túlzott s rendőrségünk nem dicsekedett, hanem csak a tiszta igazságot adta elénk. Csakugyan elő- ré volt értesítve, agent provocateur-ök vettek a dologban részt, s a mi legroszabb, a bűnösök és azon agens közt egy oly személyiség műkö- dött közbenjáróul, melyen az ilyenül gyanú ár- nyékának sem szabadna feküdni, t. i. a porosz consul Schmidt New-Yorkban. A new-yorki sajtó legalább így adja elő az eseményt, mely igen sokat foglalkozik az ügygyel, miután ez az első eset, hogy külhatóságok egyenes felszólítására Amerikában befogatások történtek. Schmidt con- sul kérelmére t. i. New-Yorkban a három hamis pénzkészítő, Rakietewzky, Peitmann és Gavazzi börtönbe vettek; a pert már meg is indították ellenük. A vizsgálatból állítólag kitűnt, hogy Rakietewzky, ki az egészben igen kétséges sze- repet játszik, Schmidt consulnak az említett ha- mis pénzkészítő társaság lételet följelentette, en- nek beleegyezésével lépett ama társaságba, őt annak minden lépéséről értesítette, s tőle nagy jutalom ígértelet vette, ha in flagranti befogatásokat eszközöl. Mi nem akarunk az amerikai lapok szi- goru ítéleteibe Schmidt-ről beleegyezni, annál kevesebbé, miután még most sem világos elő- tünk, miért nem fogatta be Neuelt mindjárt New-Yorkban: igazolására azonban kevéssé szol- gál azon körülmény, hogy Heuel pere itt bezárt ajtókat mögött foly, míg büntársai Amerikában valószínűleg nyilvánosan ítéletnek el.

Zágráb, oct. 1

Tegnap pótlólag itt Zágrábban tartott hor- vát-szlavon gazdasági egyesület gyűlésén 9 ta- gok jelenlétében következő tárgyak vétettek elő: Elnök Faller Miklós ministeri tanácsnok és a földadó provisorium ország. bizományának főnöke jelenté, miszerint az egyesület részére egy telek már megvásároltatott 8000 pfrton, és pedig oly kedvező-föltételek alatt, hogy 3000 pfrtokat a- zonnal, a többit pedig 10 év lefolyta után ország- gos kamatokkal együtt fizetendi ki az egyesület, és pedig minden évben annyit, a mennyi a pénz- tár állapotától fog kitelni. Megmutatá elnök ur a megvett telek hasznosságát jövőre nézve, mely- lyen példány-gazdaság üzeti, és a szerencse kö- vetkeztében, nemkülönbén ha a közönség na- gyobb részvétellel pártolandja az egyesületet — a kis fiuk is practikus gazdasági oktatásban fog- nak kiképezetni. Előlegesen pedig csak a követ- kező gazdasági ágak üzése határozatott meg, u.

m. a buza, bor és kerti vetemények mivélése; az utolsó tárgyat annál is inkább országszerte szét- terjesztendőnek véli, minthogy parasztjainknál alig láthatni nyomát ezen a közélet fenntartására oly szükséges és a gazdaságot oly fontos ágának. — Olvasatott továbbá azon könyörgő levél elő- rajza, melyben Ó cs. k. Apostoli Felső ée alázatosan kéri az egyesület részéről, miszerint bű horvát alattvalói számára egy gazdasági iskola t kegyelmesen alakíttatni méltóztatnék. Az okok, t. i. a kár, mely ily iskola hiányában, nemkülönbén a haszon is, mely ily intézettől az ország lakosaira háramlik — csak röviden fe- jezettek ki. Ezenföül az elnök ajánlatára csak megemlítés gyanánt ígatott be a könyörgő le- vélbe a commassatio-ról és a földbirtoko- soknak az elvesztett robotért végképen és mi- nélőbbi kárpótlótatásáról, mely tárgyak végett amugy is már hosszabb idő előtt nyújtá be folyamodványát az egyesület a m. ministeriumnak, melyre azonban eddig semmi válasz nem érke- vett volna azért, mivel a horvát bizodalmi fér- fiak e felől semmi észrevételt nem tettek a m. ministeriumnál. E könyörgő levél szerkesztésé- nél támadt azon kérdés is, vajjon nem volna-e tanácsosabb Császári Felső éhez folya- modni Olaszországból magas visszautazása al- kalmával? minthogy Ó cs. k. Apostoli Fel- ségét jelenlegi magas itéletében mindenféle ké- relmezők amugy is elegendően igénybe vendik, mely körülmény végett Ó Felső ée magas fi- gyelmét ezen fontos tárgy könnyen kikerülhetné; azonban határozattá lett, csak jelenleg Ó Fel- ségéhez folyamodni annál is inkább, minthogy Olaszországból magas visszautazási utja bi- zonyosan nem tudatik, valamint az sem, vajjon vol- na-e Ó Felső ée nek ideje ekkor petitiokat elfogadni.

Jelenté továbbá elnök ur, hogy több tár- gyak küldettek az egyesülethez kiállítás végett, és hogy a bán ó excaja 69 darab aranyat, vagyis 310 ft 30 kr. kereskedői alapítványból utalvá- nyozza, jutalomdíjjal kiosztandókat, és pedig:

Table with 2 columns: Item description and Quantity. Items include 1. a borért, 2. a selyemért, 3. honi iparért, 4. gyapjuból szőtt anyagokért, 5. lenért, 6. kenderért.

Nemely tagok észrevétele következtében, miszerint a gabna-beküldők részére semmi juta- lom nem tüzetett ki, mely tárgy a bán ó excaja figyelmét hihetőleg a hibás előterjesztés követ- keztében kikerülte volna, — határozatott meg, hogy ezek önkényes adakozásokból, melyekre azonnal aláírási iv nyitottat meg, gyű- tendő összegből maga idején meghatározandó díjjal jutalmaztassanak meg. — Választattak to- vábbá bíráló, ezek közt asszonyok is, kik tárgy- ismeretségiüknek fogva a jutalmakat oda ítéldik. — Végre jelenté elnök ur, hogy az egyesület alapszabályai már meghatározók, kinyomatvák, és minden tag által az egyesület titoknokánál át- vehetők — és a gyűlés egy órai tartás után dél- előtti 12-re oszlott el.

A fentnevezett gyűlésre következő tárgyak küldettek be: borból 87 példány, pálinkából 9, buzából 1, rozsból 1, hordeum distichon nudumból 1, selyemből 12 marok

Table with 2 columns: Item description and Quantity. Items include selyemgubó, lenből, tölgyfa-hamuizsíról, agyagból, vörös vasból, fonalból, csipkéből, csótár, kézi-tarisznya, harisnya, átalvató, kötény, ágyterítő.

Ezen utolsó 6 tárgyak, melyek a bródi és lik- kai határőrző seregekből küldettek be, sajátság- os tarka és felette szép szerkezetük miatt, leg- főbb figyelmet és méltánylást is vontak magukra. Az egyesület pénztári állapota következő: 1850. év aug. 20-ig volt összes tőkéje 3066 ft 55 pkr 1850. aug. 20-tól fogva, bezárólag 1852. év aug. 20-ig mindenféle bevétel tesz 5999

Table with 2 columns: Item description and Amount. Items include Összes bevétel, a fentérintett idő alatt költettek el, kamatokra adattak, maradt a pénztárban, A muzeum pénztárállapota pedig, a fentnevezett idő alatt jött be, ehhez hozzáadván a tőkéjét.

Összes bevétel 2921, 31, ezekből költettek 1182, 26, kamatokra adattak 1739, 5. Erdőzeti szakszótálynak jelenleg 6 tiszte- letbeli és 103 rendes tagjai vannak, tőkéje pedig 100 ft, mely az anyaegetület pénztári számlá- sában már befoglaltatik. Ezen egyesület 8. évi augusztusban tartá gyűlését Pakráczon, melynek eredménye még nem tudatik.

Az anyaegetületnek vannak jelenleg 9 fi- ókjai, u. m. 1. Klajncezi tagok száma 30, el- nőke kurilloveczi Briglevics József földesur 2. Sentiváni tagok száma 38, elnöke buzini Jella- scics Ede cs. k. kamarás, van készpénze 40 pft és 1 hold földje. — 3. Varsadi tagok száma 41, el- nőke Vukovics István plébános. 4. Pakráci tag- gok száma 49, elnöke Battics Mójo alispán. 5. Jaszakai tagok száma 36, elnöke Miksics Egid földesur. 6. Drávatajéki tagok száma 22, elnöke pallini Inkey Ferdinand földesur. 7. Krapinai tagok száma 29, elnöke Czernkovics József cs. k. asztalnok. 8. Szamobori tagok száma 57, elnöke Ivanovics Károly földesur. 9. Delniczai állapota nem tudatik. Ezen négy utolsó nem voltak kép- viselve az augusztusi gyűlésben.

A legközelebbi mult időben divatban levő tricolor (vörös-fehér-kék színű), lobogók felsőbb helyen megültattak, és azért Ó cs. k. Apostoli Felső ée magas itlétekor minden köz-és-ara- riális épületeken császári zászlók lesznek kiüze- ndők. Azonban szabadon hagyatván Horvátország- ban a nemzeti u. m. vörös-fehér és Slavoniában fehér és kék színű lobogókat is kitűzni, de csak ugy, hogy a császári zászlók a legfőbb helyet foglalják el.

Városunkban rendkívüli élénkség van, ugy, hogy vendégeink, kik már hosszabb időtől váro- sunkat nem láttak, a város föbb utcái és piaciái nagyszériu megváltozása és felkésztése miatt, alig tudják magukat kiismerni. Az ország minden részé- ből és szegletéből jönnek minden rendű és rangu múltóságok, papok, tiszték, nemesek: szebbnél szebb paraszt legények és menyecskék, bande- riális hárszúk stb., kiknek vidám ábrázatából kiki kivehetü azon forró vágyukat, miszerint Ó cs. k. Apostoli Felső ée nek kegyelmes Urunk- nak hozzáuk oct. 2-án délutáni 3 óra tájban ma- gas eljövetelekor szakszókodó szeretetüket és a legmélyebb hódolatukat nyilváníthassák!

Fővárosi napló. (October 10.)

* A hetivásárok tárgyában újabb rendőrségi határozatok papok az általános bevasárlás telen 10,

„Madlaine Saint-Ange!“
„Ugy ugy! Madlaine Saint-Ange! helyes- lém hidegen. — Uram! ha nekem egy lelketlen állatom volna, madaram vagy kutyám, s a ma- dár, a kutya e ragaszkodásnak csak tized részé- vel viseltetnék hozzá, mint ön iránt Madlain, nem volna annyi lelkem, hogy tőlük megváljak. S Madlaine banni így! Elhagyni őt, miután ér- zelmeit vele megosztá! Megengedni, hogy inség- be jusson, nyomorral küszködjek, miután teli sze- relemmel szorítá kebeléhez? Uram...“
Szavamba akart vágni.
Nem engedtem.
„Önt mi sem menti ki! Sem feszes nagy- bányi, sem Eva, e hideg arczu briliáns jegye! Értsem meg! Nincs oly helyzet, mely arra kény- szerithessen a „hogy elhagyatott állapotában fe- ledjük azt a lányt, kit egykor szerettünk!“ kit még most is szeret — folytatam erősebben — mert törekvése daczára, mit neve hallása tegnap este idézett fel ön arczán, jól láttam a hatást.
Izidor összeszedte magát. — Megvallotta „igen!“ hogy szerette Madlaint, hogy szándéka volt előbb soha el nem hagyni; azonban Mad- laine változott meg — és ő van feledve!
„Ön van elfeledve!? Ön volna feledve! Nekem mondja ezt?“
„Bizonyos adatok vannak!“

„Bizonyos adatok! Ej-ej uram bizonyos adatok?“
„Párisból távozva megígértem Madlaine- nek, hogy irok.“
„Es a lány epedve várta levelét, és Izidor — nem tartotta szavát! Tovább, tovább! Ez az első adat?“
Izidor emelt fővel felelt.
„Uram soha sem hazudok! Harmad napon irtam neki, de választ nem nyerek.“
Tetszett nekem a végszavakban tükröződő keserűség. Ingerültsége kezeskedni látszott ar- ról, hogy valót mond.
„Választ nem nyerek — folytatá sértett büszkeséggel — s én daczára annak, hogy, ha kitűdnének, elveszteném nagybátyám kegyét — másodsor is irtam neki az első hét alatt. Ujra semmi felelet! szözlott elpirulva — s ekkor azt gondoltam, méltán gondolhattam — el vagyok feledve.“
„Istenem! mily kevéssé ismeri Madlaint!“
„Ó, én jól ismerem az ő nemes szívét. A- zonban Madlaine szép, Páris nagy, benne ezer veszelý, százféle alakban mutatkozik a csáb, és...“
„Es ő mégis tiszta és hü maradt, daczára az ezer veszelýnek, daczára a százféle csábnak!“
„De én meg vagyok győzödvé“ —

„Győzödvé! Mi által?“
„Ezer ördög! Mintha szégyenemben találna ön gyönyört! Hányszor ismétéljem, hogy vá- laszt nem nyerek!“
„Minő alkalommal küldé ön levelét?“
„Postán!“
„Jó! De — ki adta fel?“
„Az inas!“
„Nagybátyja inasa?“
„Igen!“
„Az, ki nekem felnyitotta az ajtót?“
„Alkalmasint! Igen!“
„Kergesse el!“
„Mit mond?“
„Azt, hogy megcsalta önt. Loveleit meg- tartotta magánál.“
„Hisz erre nincsen ok?“
„Es mégis...“
„Nincs haszna belőle!“
„Akkor sem? — Nem tudom ön viszonyait, de jól gondolja meg. — Akkor sem, ha e levelek a lányai helyett nagybátyja kezébe kerültek?“
Izidor heves lett.
„Ah! ez gatszág volna, a melybe nagybá- tyám...“
„Könnyen beegyezett!
„Lehetetlen!“
„En hiszem, hogy igen! — Ő is tartózkodhat

azon emberek közé, kinek a czél megszenteltü az eszközök.“
„Inas! szövetkezni, uram!“
„Tekintse meg csak kertje kofalát! Ott vas szegekkel szövetkezett, hogy megmen- tessen egy pár rozsz körtéfat. Nos? Unokácsese becsesebb lehet előtte mint kertje gyümölcse!“
— Egy szóval! Fogadja ön szavamot, hogy Madlaine — nem kapta levelét!“
Izidor fölugrott. Egyik kezébe korbácsot kapott, másik kezével a cseugetyű zsinort ra- gadtá meg.
Visszatartóztatam.
„Az inas nem hibás! Legyen csendes! — Nagybátyja hallgatott? Jó, hallgassunk mi is! Ő semmitsem tud e levelekről? Jó, mi sem tud- juk, hogy ő azokat olvasta! De ha földeritné szögyelleni fogja! Ily emberek egy hibát más hibával szöktak helyrehozni! Kérlelhetlenül szö- goruvá lesznek, s vigyázzon szavamra: elvesz- tené kegyét! — Azután — szözlott melegebben — megakadályoztatá önt, hogy tehesse azt, mit tennie kell!“
Kérdőleg bámult rám.
(Folytatás következik.)

nyáron pedi- csak a részle- vetlenül tar- szabály pon- az illető ha- * A ha- nézve mind- tetett; mely- is kiséleked- tetni. * A Ra- beteg ápol- gyógyulva- házat, 69 n- gett a körk- * Az e- mutatások- lara folyta- tás végeig- kerületben- lyozással e- és a földk- helyirati- kerületben- oktatás, hi- talyozással- tett s a- 6,215,769- nagy vá- mellett, a- határozva- ségben be- kos részér- tetett. — létszám- műveleti- minden l- 250,012 l- mal elkés- 7-6 közs- tárajz és- sal egy- földköny- helyirati- * A- tüzött ki- mesbités- kesztésér- reje s a- fontos te- tabb vir- buzdítás- kében, m- münkre- gyában- penditet- álló kert- matékok- met ébre- * A- bak köz- melyet a- Herczeg- vándorló- adott, m- * A- ner, a ta- kon kiv- tartand- több fö- nagy dr- dekes el- általában- iratas va- áll. A ta- lenne, h- előadás- sz. terev- van az- ajtó. * A- szói en- fizetési- küldett- szent c- figyelm- iszonyu- fölsége- kiállítá- denilen- irói köz- czébra, abban d- kesztő, mora é- deke m- a kitűn- hiányz- mego- legfőn- tozbat- hogy a- manac- zenesz- zongó- münk, Midőn- vállalk- pártol- jük, h- hazafi- nyom- geny- méltó

sorlat. Ezen rendelet, közöltetvén a nemzetör-ség táborkarával, mint mondják, igen nagy lelkesedést gerjesztett.

Hirszerint Bonaparte Jeromos tábornagy következőleg nyilatkozott: „Öcsémnek a császárságot szabadelvű intézményekkel kell körülvennie; a császárság csak a dicsőség-gel, vagy a szabadsággal együtt lehet tartós.“
A párisi lapok igen ovatosan tárgyalják a kényes belgiumi ügyet. Azonban ma az „Assemblée nationale“ kijelenti, mikép e kérdésnek inkább politikai, mint anyagi jelentősége van, s mikép itt a köszén s váson csak mellék-dolgok. A „Pays“ csak megerősíteni látszik az „Assemblée nationale“ nézeteit, midőn ma főszerkesztője, Laguerrière tollából, egy heves cikket hoz a belgiumi sajtó féltelensége ellen. A „Pays“ reméli, mikép a nem sokára összeülő belga kamrák „eszükre térendnek, s átlátandják, hogy mivel tartoznak Belgium becületének, biztosságának s jövőjének.“

Belgium.

Brüssel, oct. 4. Brouckere tegnap a palotába hivatván, két órák a király által elfogadtatott. — Mint mondják, ezen hosszas értekezlet következtében, Brouckere — noha átlátja a helyzet nehézségeit, — megegyezett benne, hogy a cabinet alakításával foglalkozandik.

Firmin Rogier kérelmet intézett a királyhoz az iránt, hogy párisi követségétől fölmentessék.

Mint mondják, a „Moniteur belge“ holnap közli a belgiumi kormány választát, a francia külügyminister jegyzékére, s némely más okiratokat, melyek szorosán összekötöttek ezen alkalozással.

Lagrange Károly, hajdani hegyvári képviselő, Belgiumból kiutasított.

Németalföld.

Hága, oct. 4. Azon interpellációk, melyek e napokban a németalföldi második kamra keblében, a hadügyminister politikai véleményei tárgyában történtek, noha a kamra az adott felvilágosításközi megelégedését jelenté ki, úgy látszik, fontos következményeket vonandnak maguk után. — Van Zuylen van Nyevelt, — ki — mint mondják — a van Sonsbeck lemondása által megürült külügyi tárczával kínáltatott meg, e megüresítést nem fogadja el; ezen szabadelvű képviselő nem akarván oly cabinetbe lépni, mely különem elemekből áll. — Mint mondják — szabadelvű párt befolyásos főnökei a külügyministert arra akarnak bírni, hogy adja le lemondását, hacsak a király újra nem alkotja a ministriumot.

Németország.

Berlin, A „Preuss. Ztg.“ egy cikket közöl, melynek feladata kideríteni az összefüggést, mely a sept. 27-ki körjegyzék s a vámeyleti ügy eddigi folyamata közt létezik. A cikk kivonatban ezeket mondja: Emlékezetes még most egy év után is az 1851 sept. 7-ki szerződés fogadtatása. Poroszország annak megkötésénél a volt vámeyleti szerződés szempontjait tartotta maga előtt. Különös politikai célokat nem vadászott azzal. A sajtó ennél fogva csak is az anyagi kérdésekre szorított. Csupán a szerződés megkötésének formája ellen tettek kifogások; de nem alaposak. Poroszország nem czélzott azzal erkölcsi kényszerrel. A vámeylet felmondása után azonnal az egyet megújítása és szélesítése utáni közös tárgyalásokra hivat meg a tagokat: ez mutatja, hogy azok szabad önelhatározási jogán csorbát ejteni nem akart. A porosz kormány számára kelle venni a tapasztalás tanait. Csak az általa kijelölt uton lehet az on behatást megelőzni melyet alárendelt és idegenszerű érdekek a Poroszország és Hannovera közt megindított alkudoásokra gyakorolhattak volna, s lehete biztosítani azon vállalatot, melynek nem sikerülése Poroszországra nagy felelőséget hárítana. A sept. szerződés igénylé a többi adóegyleti tagok csatlakozását. Ervényét csak az illető országképviselők adhaták meg. A porosz kormány kelle várni ezek elintéztetését, míg a vámeylet újjaalakítása iránti tárgyalásokat vámszövetségeivel megkezdhetné; s előbb saját országképviselők beleegyezését is kelle nyerni, még annak kockázataival is, hogy most talán hamarabb fogna az egész czélhoz viedni mint később. Mig ekként a határidő kitűzése elhalasztatott, addig az austriai kormány jónak látta az összes német szöv. államokat Bécsbe egy közös vá- és keresk. szerződés feletti tárgyalás végett Austria és azon államok közt meghívni. A porosz kormány ebben csak újabb ösztönt láthatott, a vámeyletet a sept. szerződés alapján mielőbb újjaalakítani; vissza kelle magát tartania oly tárgyalásoktól, melyek horderejét be nem látta. Ezért a bécsi kabinetnek a legnagyobb ószinteséggel tudtára adá, hogy Austria és az újjaalakított vámeylet közt egy a kölcsönös érdekeket figyelembe vevő egyezménynek létre kell jönie. Egszersmind kijelenté a bécsi kabinetnek, hogy alkudozásba azon egyezmény iránt csak a vámeylet újjaalakítása után fog lépni. A porosz kormány azonnal tudósítá szövetségeseit, hogy a kimondott szempontoz ragaszkodni kénytelen. Mig Bécsben a conferentiák tartottak, melyeken az austriai külügyminister kijelenté, hogy Austria csupán czélja a meglevőnek fentartása s üdvös kifejtése; addig Oldenburg csatlakozott a sept. szerződéshez, s ez a hannoverai, valamint a porosz képviselők által jóváhagyatván, képesítve

lön a porosz kormány az itteni tárgyalások megkezdésére határidőt tűzni ki. A bécsi tanácskozá-sok kettészakítása nem volt ez által czélba véve. A bécsi conferentia végre mart. végén zárjegyzőkönyvet szerkesztett s néhány nappal később több német államok ministerei összejöttek Darmstadtban, s bécsi meghatalmazottjaikat felhatalmazták annak aláírására; apr. 20-án ez megtörtént. Az austriai külügyminister zárbeszéde kijelölé a föladatakat, melyeket a zárjegyzőkönyvhez járult kormányoknak a berlini conferentián szemük előtt kelle tartaniok. E kormányok Austria irányában vállaltak kötelezettségeket, mig az austriai kormány csak addig nyilváníta magát lekötöztetnek, mig a vámeylet megújítása és szélesítése iránti szerződések megkötve nem lesznek. Ily auspiciumok közt nyitattak meg a berlini conferentiák, s azonnal kiviláglott, hogy nem minden meghatalmazottak foglalták el azon alapot, melyen egyedül czélhoz lehet jutni. A meghatalmazottak egy részének utasítása volt különösen a bécsi egyezményeket képviselni, melyek egy vá- és keresk. szerződésből s vámelegesülési szerződésből álltak, s melyek a porosz kormányval azonnal közöltettek. A porosz kormány belátta, hogy a tárgyalás egyidejűsége iránti indítványok elfogadása oly irányt adna a tárgyalásoknak, mely nem csak a közvetlen czélt meghehivné, hanem Poroszországot beláthatlan bonodalmakba is keverné s sok irányban megfosztaná önelhatározási jogától; ezért ragaszkodott a már egyszer kimondott szempontoz. Maga részéről a porosz kormány a sept. szerződést, nem sic volo sic jubeo gyanánt, hanem mint szabad egyezkedés tárgyát terjesztette elő. Midőn a tárgyalások oly helyzete által igazolt megszakítása után az üléseknek a conferentia aug. 21-én ismét megnyitottak, közeledés látszik a nézetekben. A két főpontra nem adatott ugyan kielégítő válasz: ámde a sept. szerződést biztosítottak hitte a porosz kormány. Maga részéről a vá- és keresk. szerződés iránt hozá intézett kérdésre előbbi szempontja fentartásával felelt; s midőn amaz óhaját fejezé ki, hogy a kormány annak elfogadása által mielőbb a vámeyleti szerződések megkötésére képesíték, s legfeljebb sept. első felében adják be viszonzatukat, Hannovera, Oldenburg, Braunschweig s a thüringi államok beleegyezését tette e lépést. A porosz kormány ez igazságos óhaja nem teljesült. A kitűzött határnapon tartott ülésen kijelenték a meghatalmazottak, hogy utasítás nélkül vannak. Nem maradt tehát egyéb hátra, mint a tárgyalásokat azon kormányokkal folytatni, melyek az aug. 30-ki porosz nyilatkozathoz csatlakoztak. A müncheni nyilatkozat mutatja, hogy a porosz kormány hasztalan várta volna be a meghatalmazottak utasításait. Ennek folytán körjegyzéket intézett mindazon kormányokhoz, melyeknek viszonzatát akkorig hasztalan várta volt. Ebben nyilatkozatá, hogy kész ezután is velük tárgyalásokba e-reszkedni, ha az egyidejűségtől elállnak. A porosz kormány most nyugodtan néz a jövőbe.

A lapok nagy meglepéssel nyilatkoznak a porosz tisztek fogadtatásáról a pesti táborban. A „Corr. B.“ írja több közt: „Gr. Groeben tábornok, 7-dik hadtestünk kitűnő parancsnoka, a Császár és udvara, valamint a főrangu katonaság részéről oly figyelemben részesült, minővel oly mértékben a pesti tábor számos vendégeinek egyike sem dicsérik. — Valamennyi Pestről több nap előtt visszatért tisztek egyeznek ítéletükben azon kitüntetésekéről, melyeknek a porosz tisztek örvendettek.

Drezda, oct. 3. A „Dresdner Journal“ következő magyarázat közli a vá- és kereskedelmi kérdésbeni szakadás formai okainak:

„Az eldőndő fordulópont a vá- és kereskedelmi kérdésben, mit, mielőtt az beállott, megszoktak általában szakadásnak nevezni, bekövetkezett. Mi ugyan koránsem hagyunk föl a reményvel, sőt inkább azon meggyőződést tápláljuk, hogy e krisis üdvös lesz, hogy az a pillanatra feloldott köteleket újra egyesíteni segitendi és arra szolgálunk, a vámeyletnek, annak első kötésekor világosan kifejezett czélját, valamennyi német államok lassankint vámelegesülését, valósitása felé vezetni. Azonban ki titkolhatná, hogy e krisis igen komoly és következménydús? Mert ezt mindenütt előre érzék, mindenütt félték is e krisist életbe léptetni. Az mégis megtörtént, és annak ellenében mindenik részre néve megfogható szükségletté válik, az a miatti felelőséget elhárítani. A „Pr. Ztg.“ már megkísérté egy hosszabb cikkben a porosz kormány igazolását e-közölni. Tisztünk e kiserletet elfogulatlan bíralat alá vonni.

A szemrehányás, a szakadásra legközelebbi okul szolgálást illetőleg, kettős tekintetben emelhető; ez ok tudniillik formai és anyagi tekintetben adathatott. Mi már az eljárás formai oldalát illeti, mindenekelőtt arra kell figyelmeztetnünk, hogy a „Pr. Ztg.“ az ugynevezett coalitio államok telhatalmazottjai ellen porosz részről követett sajátos eljárását teljességgel elhallgatja. Ez eljárás az igazolás alá vont nyilatkozatokon kívül mozog s bármennyű tárgyalásoknál eddig szokásban volt minden ügyleti formákkal ellenkezik és olynemű, mikép az által ért kormányoknak a közeledés minden lehetősége megnehezítettik. A porosz kormány a berlini értekezletet akár közönséges vámeyleti értekezletnek, akár szabad conferentiának tekintette legyen, az illedék azt hozta volna magával, hogy vagy az általa egybehívott értekezlet zárja be, és azzal magát és a meghívottakat minden kölcsönös érintkezés alól

felmentse, vagy mig ez nem történt, annak tagjait minden meghívottak tartozó figyelemben részesítse, és ne bánják velük mint hivatlan vendégekkel. Azonban az utóbbi történt, az bevégzett tény, és a tárgyalások megtörtént felbeszázott által kellemetlenül érintett kormányok, magasb és fontosabb szempontokra emlékeztve, feledhetnek ugyan, de melylyel a formai szakítás vádjá kétségtelenül azon félre esik vissza, mely képes volt így eljárni. Azon kevés vendégek, kik sept. 17-én meghívottak és szívesen láttattak, most akor kényelmetlenül érezheték magukat; mást ez tán még inkább ugy van.

Amde ha magunkat a „Preuss. Ztg.“ álláspontjára helyezük, és azon eljárást egészen mellőzzük: akkor az általa felállított mesterséges épület kártyavárként összeomlik, mihelyt abból egy lapot kihúznak, t. i. a jul. 26-ki porosz nyilatkozatot, e nyilatkozattal a szakadás már ki volt mondva, és ha az csak két hóval később lépett elő bevégzett alakjában, e halogatás egyedül a többi kormányok faradozásainak köszönhető, melyek, mivel a szakadást nem óhajták, azt elfogadni vonakodtak, és minden kigondolható eszközt megkísértének, hogy a porosz kormányt a választott utról letérést megkönyvitsek. Midőn a porosz kormány azon nyilatkozatban egy a független államok közti tárgyalásoknál eddig ismeretlen kivánatot tön, tudniillik praedjudicialis kérdéseknek az ő maga nézete értelmében igenlését, még pedig mint a vele alkudozó kormányok e tárgyalások folyamatában további részvételének feltételét: akkor tagadó választ provokált, mert olyat tartoztak adni a megkérdézt államok szigoruan véve, saját állásuk tekintetbe vételénél fogva, a mennyiben — mi, ha jól vagyunk értesülve, akkor komoly kérdés tárgya volt, — az értekezletben újrai résztvevését, a bekövetkezett elnapolás után, attól nem akarták felfüggeszteni, hogy a porosz kir. kormány az ilyenmű praedjudicialis kérdések állásától, mint a tárgyalások czélja és szellemével meg nem egyezhetőtől eltérjen. Az illető kormányok azonban beküldékenyebb utra tértek. Ok arra szorítottak, hogy aug. 21-ki nyilatkozatukban a praedjudicialis kérdések felállításának helytelenségére és czelszerűtlenségére a legszelidebb módon utaltak: ok nem vonakodtak, a két praedjudicialis pont eszéjére, a szeptemberi szerződés elfogadására, igennel felelni, mert a dolog természeténél fogva tehették, a másodikra, t. i. az austriai tárgyalások elhalasztására néve a vámeyleti szerződések megújításáig, szintén az ügyből folyó okonál fogva, nem adhattak beleegyező választ. Ok ennél fogva, tekintettel Poroszországra s annak nyilatkozatára, e praedjudicialis pontra nem feleltek egyenesen nemmel; s azért az első pont igenléséhez az austriai kereskedelmi viszony kérdésébe leendő beleegyezés fíltelét csatlakoztatá s indítványukat kérdés alakjába öltöztették. Ezen oly előzékeny és kíméletes eljárás csak kevés viszonzást nyert. A porosz kormány ugyan aug. 30-ki nyilatkozatában tényleg bele bocsátkozott az austriai vá- és keresk. szerződés előterjesztett tervébe, habár azt igen megszorító módon is; de egyszersmind a boldogtalan praedjudicialis kérdések legelső helyre tűzettek ki. Az ugynevezett coalitio államok részéről még ekkor is fentartották a beküldékeny irány; még egyszer kikerülék azt, hogy az ügyi szempontból lehetetlen praedjudicialis szempontot megtagadják. Úgyekvének a porosz nyilatkozatot legjobb oldalról venni s a vá- és keresk. szerződés felletti tárgyalásoknak abban tettleg történt megnyitásához azok mielőbbi és gyors folytatásának reményét csatolák. Az ugynevezett coalitio államok ily eljárása irányában a szakítás csak is oly módon következhetett be, a mint megtörtént, t. i. a lefolyt határidő ürügye alatt, melyet kitűzni Poroszországnak semmi joga sem volt s melynek komoly kitűzését a tárgyaló kormányok nem tehették föl.

Dánia.

Kopenhága, oct. 1. Reuter kap. tércparancsnok Hamburgban itteni lapokban azon hirt alaptalannak nyilváníta, mintha ott a svéd királyi család jelenléte alkalmával annak szállása előtt a Schleswig-Holstein-dal adatott volna elő.

Olaszország.

Turin. Tudni akarják, hogy a kabinet, beleuna a sikeretlen kiegyezkedési fáradozásokba, elhatározta, a kamrák megnyitások, azok elé egy törvényjavaslatot terjesztetni, miszerint a clerus minden jóságai az államradalmakhoz csatoltassanak, és a clerus tagjainak fizetései az állam által utalványoztassanak, mint Franciaország és Belgiumban. A római curia ez esetben, ha a terv létesülne, excommunicatioval fenyeget (?), ellenben Franciaország mindent elkövet, ez eldőntő szakadás megakadályozására. (?)
Florenz, sept. 25. A kir. főtörvénysszék sept. 24-iki ülésében Guerazzini 5 óra hosszáig beszélt. Vázlatát adta élete és politikai föllépésének 1849-ig, midőn Montanelli livornoi kormányzóvá neveztetett ki. A törvénysszéki elnök kérdésére, micsoda hivatalokat viselt, válaszolá, hogy ő képviselő, a nagyherceg által elmenetele előtt kinevezett alkotmányos minister, az ideigl. kormány kamrai szavazat következtébeni tagja, és a végrehajtó hatalom főnöke volt, az alkotmányozó gyűlés rendeletéből. Ezután Montanelliről beszélt, kit a n. hercegrehez igen hűnek rajzolt; republikanismusa csak azon pillanattól kezdődik, midőn a nagyherceg államait elhagyá. De azelőtt igen ragaszkodott a nagyhercegrehez,

kinék még Olaszország koronáját is meg akará szerezni. Mazziniról és politikai nézeteiről szintén szótolt. Kijelenté, hogy ő fanaticus, és nézetei a dolgok és emberek ismeretén nem a-lapszanak.

Florenz, oct. 2. A legf. törvénysszék m. hó 28-iki ülésében a Guerazzini felségárusási perének nyilvános tárgyalása folytatott; a kérdések, melyek ezuttal Guerazzinak tettek, névszerint a nagyhercegi czimernek az ideigl. kormány által rendelt levételére és a csapatoknak a II. Leopold n. h. ö. cs. k. fenségének tett hűség- eskü alóli feloldozására vonatkoztak. Guerazzini ügyekézt magát ez és más pontokra néve igazolni. A tárgyalás másnap volt folytatandó.

Modena, oct. 1. A „Mess. Mod.“ közli az austriai, modenai és parmai kormányok közt kötött vámelegesülési szerződésről.

Görögország.

Athen, sept. 28. A Korinthiaki minister gyilkosának kivégeztetésén előfordult borzasztó jelenetről a Tr. Ztg. következők részleteket közöl: A gyilkos szemei előtt még egy másik gyilkos is végeztetett ki a nyaktólval. A mint most a sor rá került, gyors léptekkel, szabadon és bilincs nélkül az állványra lépett, egy papirt vont elő s abból olvasni kezdett. A dobok pergették, a bakó kitépte kezéből az iratot, s ő lábszára mellől egy hosszú kést vont elő, s azzal a bakó felé szurt. Ez vaskarral a fejére sujtott, a gyilkos leszedülve még egyszer a bakó mellének szögé a kést, de a bakó-segédnek még hosszabb kése alatt lerogyott, s esése közben a megsebesített bakótól egy szurást kapott a vállsont és gerinc közt, mire halott lön. A bakó még legalább 17 késszurást ejtett rajta; csak azután csatlá a hullát a deszkára, és lefejezé a nagyszámú néptömeg jelenlétében. A párküzdés kezdetekor a nézők az elíteltet éltették, s midőn legyőzetett, dühös kiabálásban törtek ki a bakó ellen.

Chalkiszban is öt rabló végeztetett ki mult héten, s Thebében szintén több egyén esik a törvénynek áldozatul. Minden tartományokból a legmegnyugtatóbb tudósítások érkeznek a rablások megszüntéről. Még a határszélén is teljes biztosság uralkodik.

A tanuló száma Görögországban annyira szaporodik, hogy a kormány kénytelen volt ez iskoláév elején új gymnasiumot nyitni, mely Athenben már a második. Mult évben a fenálló 4 gymnasiumhoz Szyria, Nauplia, Patrasz és Athenben még kettő állítottott Tripoliza és Lamiában, de még ez mind nem elég.

A legutolsó gözössel Privilegiosz senator sietve elhagyá Athen, Triestent át Münchenbe menendő. Néhány órával a hajó indulása előtt a palotába hivatott, hol a királyné mielőbbi elutazására parancsot adott. Küldetését a görög trónörökösödési kérdéssel, mely most komolyan szőnyegre került, összefüggőnek tartják.

A görög sajtó most vezércikkeiben csaknem kizárólag az örökösödési kérdéssel foglalkodik.

A görögországi consulságokat tárgyzó törvényjavaslat a senatusban is keresztültment.

Legújabb posta.

London, oct. 5. A „Chronicle“ bizonyosnak tartja, hogy Lajos-Napoleon Angolországot meg akarja támadni. Cherbourgban s Brezban egyik hadihajó a másik után készül el; s a francia tengerészetről hivatalos kimutatások hónapok óta meghamisítatnak, hogy Angolország elaltassék.

Páris, oct. 5. Lajos Napoleon Toulouseban tegnap nagy lelkesedéssel fogadtatott.

Távirati sürgönyök.

Berlin, oct. 7. Karadja török követ visszahivatott.

Páris, oct. 6. Montpellierben 130 politikai kegyelmezés történt. A kézművesek tánczvigalmán „Vive l'amnestie“ kiáltások hallatszóttak. A herceg-elnök válaszolá: „Az amnestiát én inkább hordom szivemben, mint ti ajkaitokon. Tegyétek arra magatokat bölcs magaviselet és hazafiság által méltókká.“ A jelenlevők erre kiáltának: Éljen a császár! — Az elnök tegnapelőtt Toulouseba érkezett.

Kopenhága, oct. 4. Az országgyűlés ma délben Blumhertikus tanácsos által megnyitottat. A ma meglejelt bulletin jelenti: A király még ágyban fekvő állapotban van.

Páris, oct. 7. Tegnapelőtt Toulouseban csatajárték tartott.

Brüssel, oct. 7. Az új kabinet alakítása folyamatban van, de még nincs bevégezve.

Bécsi börze October 9-ről.

Státuskötelezvény 5%	94 ¹³ / ₁₆
do 4%	84 ¹ / ₂
do 4	—
1839-ki sorsjegyek 250 fto	137 ⁵ / ₈
1834-ki „ 500 „	—
Bankrészevény darabja	1334
Ejszaki vaspálya 1000 fto	2185
Bécs-Gloggnitz 500 fto	782 ¹ / ₂
Dunagőzhajózási részvény	706
Augsburg	116 ¹ / ₄
Amsterdam 100 tallér	—
M. Frankfurt 120-ért	115 ¹ / ₂
Hamburg 100 Boe tallérért	172 ¹ / ₄
London 1 ft sterlingért	11.34
Cs. kir. arany	—

Bécs, oct. 8. Agio: arany: 23¹/₂ ezüst: 15¹/₂

A mai számhoz fél ív melléklet van csatolva.